

Το μέλλον των Βαλκανίων δέκα χρόνια μετά τη Σρεμπρένιτσα

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη Σρεμπρένιτσα

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του σχετικά με την κατάσταση στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και τα Δυτικά Βαλκάνια, ιδίως δε το ψήφισμά του σχετικά με την κατάσταση της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Δυτικά Βαλκάνια, το οποίο εγκρίθηκε στις 14 Απριλίου 2005¹,
- έχοντας υπόψη τη Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, πρωτοβουλία την οποία έλαβε η ΕΕ το 1999 στην προσπάθεια της να προωθήσει τον εκδημοκρατισμό, τη δικαιοσύνη, τη συμφιλίωση και την ειρήνη στην περιοχή,
- έχοντας υπόψη τη δήλωση της Συνόδου Κορυφής ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων στη Θεσσαλονίκη στις 21 Ιουνίου 2003, κατά την οποία επισημάνθηκε η ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων οι οποίες θα γίνουν πλήρη μέλη της ΕΕ μόλις εκπληρώσουν τα καθορισμένα κριτήρια,
- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του τελευταίου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που διεξήχθη στις Βρυξέλλες στις 16 και 17 Ιουνίου 2005, με τα οποία η Ένωση επιβεβαίωσε τη δέσμευσή της στην πλήρη εφαρμογή του Θεματολογίου της Θεσσαλονίκης,
- έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών αριθ. 827 της 25ης Μαΐου 1993, αριθ. 1244 της 10ης Ιουνίου 1999, αριθ. 1551 της 9ης Ιουλίου 2004 και αριθ. 1575 της 22ας Νοεμβρίου 2004,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Γενικής Εισαγγελέως του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για την πρώην Γιουγκοσλαβία (ΔΠΔΓ) Carla del Ponte προς το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, στις 13 Ιουνίου 2005,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 103, παράγραφος 2, του Κανονισμού του,
- A. έχοντας υπόψη ότι στις 11 Ιουλίου 1995, η βοσνιακή πόλη της Σρεμπρένιτσα, η οποία είχε κηρυχθεί προστατευμένη περιοχή με το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών της 16ης Απριλίου 1993, έπεσε στα χέρια των Σερβοβόσνιων δυνάμεων, υπό την διοίκηση του στρατηγού Ratko Mladic και υπό την ηγεσία του τότε Προέδρου της Σερβικής Δημοκρατίας της Βοσνίας Radovan Karadzic,
- B. έχοντας υπόψη ότι κατά την πολυήμερη σφαγή που ακολούθησε την πτώση της Σρεμπρένιτσα, περισσότεροι από 8 000 μουσουλμάνοι, άνδρες και αγόρια που είχαν αναζητήσει καταφύγιο στην περιοχή της Σρεμπρένιτσα υπό την προστασία της Δύναμης Προστασίας των Ηνωμένων Εθνών (UNPROFOR), εκτελέστηκαν με συνοπτικές

¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P6_TA(2005)0131.

διαδικασίες από τις Σερβοβοσνιακές δυνάμεις του στρατηγού Mladic και από παραστρατιωτικές μονάδες στις οποίες συμπεριλαμβάνονταν ομάδες ατάκτων Σέρβων αστυνομικών, οι οποίοι εισήλθαν στο έδαφος της Βοσνίας από τη Σερβία,

- Γ. έχοντας υπόψη ότι αυτή η τραγωδία, η οποία χαρακτηρίστηκε πράξη γενοκτονίας από το ΔΠΔΓ, έλαβε χώρα σε θύλακο του οποίου την προστασία είχαν αναλάβει τα Ηνωμένα Έθνη, και συμβολίζει συνεπώς την αδυναμία της διεθνούς κοινότητας να παρέμβει στη σύρραξη και να προστατέψει τους αθώους,
- Δ. έχοντας υπόψη του τις πολλαπλές παραβιάσεις της Συνθήκης της Γενεύης στις οποίες προέβησαν τα Σερβοβοσνιακά στρατεύματα εις βάρος των Μουσουλμάνων αμάχων της Σρεμπρένιτσα, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται εκτοπισμοί χιλιάδων γυναικόπαιδων και ηλικιωμένων και βιασμοί μεγάλου αριθμού γυναικών,
- Ε. έχοντας υπόψη ότι παρά τις υπεράνθρωπες προσπάθειες που έχουν γίνει μέχρι σήμερα προκειμένου να εντοπισθούν και να εκταφούν μαζικοί και ατομικοί τάφοι και να αναγνωριστούν οι σωροί των θυμάτων, οι έως τώρα πραγματοποιηθείσες έρευνες δεν επιτρέπουν την πλήρη αναπαράσταση των γεγονότων που έλαβαν χώρα στη Σρεμπρένιτσα και την γύρω περιοχή,
- ΣΤ. έχοντας υπόψη ότι δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική ειρήνη χωρίς δικαιοσύνη, και ότι η πλήρης και χωρίς περιορισμούς συνεργασία με το ΔΠΔΓ παραμένει αναγκαία προϋπόθεση για την περαιτέρω συνέχιση της διαδικασίας ενσωμάτωσης στην ΕΕ για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων,
- Ζ. έχοντας υπόψη ότι ο στρατηγός Radislav Krstic του Σερβοβοσνιακού Στρατού είναι το πρώτο πρόσωπο που έχει καταδικαστεί από το ΔΠΔΓ για συνενοχή και συνέργεια στη γενοκτονία της Σρεμπρένιτσα, αλλά ότι οι πλέον διαβόητοι καταζητούμενοι, Ratko Mladic και Radovan Karadzic, παραμένουν ασύλληπτοι δέκα χρόνια μετά τα τραγικά γεγονότα,
- Η. έχοντας υπόψη ότι οι ελλείψεις των μηχανισμών λήψης αποφάσεων της ΕΕ και η απουσία γνήσιας εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας διαδραμάτισαν εξαιρετικά αρνητικό ρόλο στην εξέλιξη των γεγονότων,
- Θ. έχοντας υπόψη ότι τα κονδύλια του προϋπολογισμού της ΕΕ που προορίζονται για τις σχέσεις με τα Δυτικά Βαλκάνια υφίστανται διαρκείς και σημαντικές μειώσεις κάθε χρόνο από το 2002 και μετά· πιστεύει ότι η περιοχή πρέπει να τυγχάνει επαρκούς χρηματοδότησης με την οποία θα λαμβάνεται υπόψη η σταδιακή μετάβαση από την φυσική ανασυγκρότηση στην οικοδόμηση θεσμών και η προενταξιακή βοήθεια, καθώς και η στρατηγική σημασία της περιοχής για την ΕΕ,
- Ι. έχοντας υπόψη ότι η τράπεζα των διαπραγματεύσεων για τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη δεν βρίσκεται πλέον στο Ντέιτον αλλά στις Βρυξέλλες, καθώς επίσης ότι η προοπτική ενός μέλλοντος στους κόλπους της ΕΕ τυγχάνει μεγάλης λαϊκής υποστήριξης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη,
- 1. καταδικάζει με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο τη σφαγή της Σρεμπρένιτσα· αποτίει φόρο τιμής στη μνήμη των θυμάτων της βαρβαρότητας· εκφράζει τα συλλυπητήρια του και επιβεβαιώνει την αλληλεγγύη του προς τις οικογένειες των θυμάτων, πολλές από τις οποίες εξακολουθούν να ζουν στην αβεβαιότητα ως προς την οριστική τύχη των

πατέρων, υιών, συζύγων και αδερφών τους· αναγνωρίζει ότι η οδύνη που εξακολουθούν να νοιώθουν οι οικογένειες αυτές επιτείνεται από τη συνεχιζόμενη αδυναμία προσαγωγής στην δικαιοσύνη εκείνων που ευθύνονται για αυτά τα εγκλήματα·

2. καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να αποτίσουν τον πρέποντα φόρο τιμής στη δέκατη επέτειο της γενοκτονίας της Σρεμπρένιτσα – Ποτοκάρι και εκφράζει την ευχή να είναι αυτή η αβάστακτη ντροπή στην Ευρώπη η τελευταία σφαγή που έγινε στο όνομα εθνικής ιδεολογίας· δηλώνει ότι θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να διασφαλίσει ότι πράξεις τέτοιας τερατώδους βαρβαρότητας δεν θα επαναληφθούν ποτέ ξανά στην Ευρώπη·
3. εκφράζει την βαθιά του ανησυχία διότι οι Radovan Karadzic και Ratko Mladic εξακολουθούν να παραμένουν ασύλληπτοι στην περιοχή και καλεί την Σερβική Δημοκρατία της Βοσνίας και την Σερβία-Μαυροβούνιο να αναλάβουν επείγοντως δράση, προκειμένου οι Karadzic και Mladic να εντοπισθούν και να προσαχθούν στη δικαιοσύνη· θεωρεί τη λαϊκή υποστήριξη που φαίνεται ότι απολαμβάνουν οι Karadzic και Mladic σε ορισμένα μέρη της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης προσβολή στη μνήμη των θυμάτων και μείζον εμπόδιο στη συμφιλίωση·
4. εκφράζει πλήρως την υποστήριξή του για το πολύτιμο και δύσκολο έργο που επιτελεί το ΔΠΔΓ και τονίζει εκ νέου ότι η πλήρης συνεργασία με το ΔΠΔΓ αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για στενότερες σχέσεις με την ΕΕ· τονίζει ότι όλες οι χώρες της περιοχής πρέπει να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους και να συνεργασθούν πλήρως και ανά πάσα στιγμή με το ΔΠΔΓ· θεωρεί ότι η σύλληψη, η μεταγωγή και η τιμωρία των ενόχων για εγκλήματα πολέμου αποτελεί την ελάχιστη πράξη αναγνώρισης που οφείλεται στα χιλιάδες θύματα εγκλημάτων πολέμου στη Σρεμπρένιτσα και αλλού·
5. τονίζει τη σημασία που έχει η διασφάλιση της ειρήνης και της σταθερότητας στα Δυτικά Βαλκάνια και την κρίσιμη σημασία που έχει η πλήρης εφαρμογή του Θεματολογίου της Θεσσαλονίκης, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης· επισημαίνει επίσης ότι η πλήρης και χωρίς περιορισμούς συνεργασία με το ΔΠΔΓ εξακολουθεί να παραμένει απαραίτητη προϋπόθεση για την περαιτέρω συνέχιση της διαδικασίας ενσωμάτωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση·
6. υπενθυμίζει ότι η ειρηνευτική δύναμη του ΟΗΕ απέτυχε να προστατέψει τις καθορισμένες ασφαλείς περιοχές· καλεί τον ΟΗΕ και τους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς να εφαρμόσουν τα διδάγματα από αυτή την αποτυχία και να προετοιμαστούν καταλλήλως για μελλοντικές ειρηνευτικές αποστολές·
7. εκφράζει τον βαθύ συγκλονισμό και τον αποτροπιασμό του για τα βιντεοσκοπημένα στιγμιότυπα που δημοσιοποιήθηκαν πρόσφατα στο Δικαστήριο της Χάγης και αναμεταδόθηκαν από τηλεοπτικά κανάλια σε όλο το κόσμο, στα οποία παρουσιάζεται η εν ψυχρώ εκτέλεση έξι αιχμαλώτων με πολιτικά ρούχα, αναντίρρητη απόδειξη του τι πραγματικά συνέβη· επισημαίνει εξάλλου ότι στη ταινία εμφανίζονται καθαρά μέλη των διαβόητων «Σκορπιών», Σερβικής παραστρατιωτικής ομάδας με δεσμούς με τον στρατό και την αστυνομία της Σερβίας, την ώρα που δολοφονούν άνανδρα αμάχους κοντά στην Σρεμπρένιτσα·
8. χαιρετίζει την αντίδραση του Σέρβου Πρωθυπουργού Vojislav Kostunica στη δημοσιοποίηση του βιντεοσκοπημένου αποσπάσματος, αποτέλεσμα της οποίας ήταν η σύλληψη των πρώην μελών της παραστρατιωτικής ομάδας των «Σκορπιών» που

αναγνωρίστηκαν στο βίντεο· υποστηρίζει την απόφαση του Σέρβου Προέδρου Boris Tadic και του Προέδρου της Σερβίας – Μαυροβουνίου Svetozar Marovic να παραστούν σε ένδειξη πένθους στο μνημείο του Ποτοκάρι στην δέκατη επέτειο της σφαγής της Σρεμπρένιτσα·

9. εκφράζει την λύπη του διότι το Σερβικό Κοινοβούλιο δεν ενέκρινε σχέδιο ψηφίσματος αναγνώρισης και επίσημης καταδίκης της σφαγής της Σρεμπρένιτσα, με το οποίο θα επεδείκνυε την βούλησή του να αντιμετωπίσει το παρελθόν και να συμβάλει στη συμφιλίωση και στην ειρηνική επίλυση των προβλημάτων της περιοχής·
10. εκφράζει την ειλικρινή του ανησυχία για το γεγονός ότι ένα σημαντικό ακόμη μέρος της σερβικής κοινής γνώμης εξακολουθεί να αρνείται να παραδεχτεί ότι ο εθνικός στρατός διέπραξε εγκλήματα πολέμου εναντίον μουσουλμάνων αμάχων· παροτρύνει τη σερβική κυβέρνηση να λάβει μέτρα προκειμένου να αντικρίσει το έθνος κατάματα το ιστορικό παρελθόν και να αναχαιτιστεί η τάση να θεωρούνται ήρωες οι κατηγορούμενοι για εγκλήματα πολέμου· αναγνωρίζει ότι η προβολή του πρόσφατου βίντεο από τη Σρεμπρένιτσα στα βραδινά δελτία ειδήσεων σερβικών τηλεοπτικών σταθμών αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση αλλά επισημαίνει ότι απαιτούνται πολλά παρόμοια βήματα προκειμένου να ανασκευαστούν οι στρεβλώσεις της ιστορίας τις οποίες θεωρεί αλήθειες ο πληθυσμός·
11. υποστηρίζει το αίτημα που απηύθυνε ο Λόρδος Ashdown, Ύπατος Εκπρόσωπος της ΕΕ στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, στους Σερβοβόσνιους υπουργούς με το οποίο τους καλεί να διευκρινίσουν τον αριθμό των στρατιωτών και να αναγνωρίσουν όλα τα εκτός Βοσνίας προερχόμενα πρόσωπα που εμπλέκονται στο βίντεο·
12. χαιρετίζει το έργο και την προσήλωση όλων εκείνων που ποτέ δεν σταμάτησαν, όλα αυτά τα χρόνια, να αναζητούν την αλήθεια και καλεί το Συμβούλιο, την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να τους παράσχουν όλα τα αναγκαία μέσα για να συνεχίσουν τις προσπάθειες τους, μεταξύ άλλων με την παροχή διευκολύνσεων ούτως ώστε να επιταχυνθεί η εξαιρετικά δαπανηρή διαδικασία της αναγνώρισης των θυμάτων·
13. εκφράζει την λύπη του διότι δεν πληρούνται ακόμη οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιστροφή στην περιοχή των προσφύγων και των εκτοπισμένων·
14. επισημαίνει ότι η προοπτική ευρωπαϊκής ένταξης που έχει προσφερθεί σε όλες τις χώρες της Βαλκανικής και η διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης πρέπει, αφενός μεν, να αποτελέσουν τον καταλύτη στην προσπάθεια της κάθε χώρας να προχωρήσει σε εσωτερικές μεταρρυθμίσεις και να θεμελιώσει το δημοκρατικό πολίτευμα, αφετέρου δε να συνδράμουν όλες τις χώρες της περιοχής ούτως ώστε να αναπτύξουν συναντίληψη για το τραγικό παρελθόν τους και να δημιουργήσουν κοινή αφετηρία για ένα καλύτερο μέλλον· τονίζει ότι το μέλλον της περιοχής εξαρτάται σε μέγιστο βαθμό από τις ίδιες τις χώρες της περιοχής·
15. επιβεβαιώνει εκ νέου τη δέσμευση της ΕΕ να συνδράμει τις υποψήφιες και τις εν δυνάμει υποψήφιες χώρες της Βαλκανικής στην προετοιμασία τους προς την ένταξη και ζητεί επ' αυτού να βρεθούν τα απαραίτητα μέσα και οι αναγκαίοι πόροι στη διάρκεια της επόμενης δημοσιονομικής προοπτικής, μέσα και πόροι που θα ανταποκρίνονται στις φιλοδοξίες της Ένωσης και τις εύλογες προσδοκίες των χωρών της περιοχής·
16. επισημαίνει ότι η συμφωνία του Ντέιτον υπήρξε σημαντικό μέσο για την ειρήνευση της

περιοχής αλλά εκτιμά ότι δεν αποτελεί πλέον το κατάλληλο πλαίσιο και όσον αφορά επίσης την μελλοντική ένταξη στην ΕΕ· καλεί συνεπώς το Συμβούλιο και όλες τις ενδιαφερόμενες πλευρές να υποστηρίξουν πρωτοβουλίες προκειμένου να τροποποιηθεί η συμφωνία σε συναινετικό πνεύμα· τονίζει ότι οι πολίτες όλων των οντοτήτων και όλων των εθνοτήτων της χώρας πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες τους ώστε να επιτευχθεί νέα συνταγματική ρύθμιση και να δημιουργηθεί ένα βιώσιμο κράτος για όλους·

17. εκφράζει τη σοβαρή ανησυχία του για την οικονομική και την κοινωνική κατάσταση· υπογραμμίζει ότι η λύση στο κρίσιμο αυτό ζήτημα βρίσκεται στη σταθερή ανάπτυξη στην περιοχή· ζητεί από τις κυβερνήσεις και την ΕΕ να αναγνωρίσουν ότι η οικονομική και η κοινωνική ανάπτυξη αποτελούν κορυφαία προτεραιότητα των λαών της περιοχής και να δράσουν ανάλογα· υπογραμμίζει τη σημασία της βελτίωσης της περιφερειακής και της διασυνοριακής συνεργασίας και της συμφιλίωσης τόσο μεταξύ των λαών των Δυτικών Βαλκανίων όσο και με τους γείτονές τους·
18. επισημαίνει τη μεγάλη σημασία που έχει η πολιτική της συμφιλίωσης και τονίζει τον σημαντικότερο ρόλο που επιτελούν οι αρχές της εκκλησίας, ο τύπος και το εκπαιδευτικό σύστημα σε αυτή τη δύσκολη διαδικασία, προκειμένου να ξεπεράσουν οι πολίτες όλων των εθνοτήτων τις εντάσεις του παρελθόντος και να ξεκινήσουν μία ειρηνική και ειλικρινή συνύπαρξη που θα φέρει μόνιμη σταθερότητα και οικονομική ανάπτυξη· ζητεί επ' αυτού να εξετασθεί το ενδεχόμενο σύστασης επιτροπής για την αλήθεια και τη συμφιλίωση στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη·
19. υπογραμμίζει ότι τα διδάγματα από τη Σρεμπρένιτσα και τους πολέμους στην πρώην Γιουγκοσλαβία πρέπει να αποτελέσουν τη βάση για την ενίσχυση της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της ΕΕ·
20. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, στις κυβερνήσεις των κρατών μελών, στην κυβέρνηση και στο κοινοβούλιο της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, καθώς και στις επιμέρους οντότητες της χώρας και στις κυβερνήσεις και στα κοινοβούλια των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων.